

2 nyelvészeti alapjait képező tanulmány.

A [#]XIV/15.

Gyenge!

" ERDÉLY AUTONÓMIÁJA. "

F. dehor

374

ERDELYI AUTONOMIAJA.

I. Független Erdély.

1./ Az erdélyi állam területe az, amelyet a békeszerződés
eként megjelölt.

Nem tartozhat azonban oly terület hozzá, mely 1916. augusztus 30. előtt is Románia területe volt, sem olyan, amelyet a Trianoni szerződés Magyarországnak meghagyott.

2./ Az erdélyi állam alapja azon szerződés, amelyet a Szövetséges Hatalmak fognak a célból Romániával és Magyarországgal kötni.

Az erdélyi állam belső berendezkedését, népeinek egymáshoz való viszonyát ez a szerződés határozza meg.

3./ Az erdélyi állam szuverén, de azonban újjáalakításától számított első tíz év alatt az Egyesült Nemzetek védnöksége alatt áll és a védnökséget az Egyesült Nemzetek nevében annak Tanácsa gyakorolja a titkárság útján.

A védnökség a nyolcadik évben a tíz évtől számított további öt évre meghosszabítható akkor ha:

a./ Egyesült Nemzetek Közgyűlése kívánja, vagy

b./ az erdélyi országgyűlés ily irányú kérelemmel fordul az Egyesült Nemzetek Tanácsához.

4./ Erdély színei a vörös-kék, melyet a felségjelvényein használ.

Cimere: a vörös pólyával vágott pajzs, a felső kék mezőben aranycsűrű, vörösnyelvű, jobbranzó, emelkedő fekete sas, jobbról tőle arany nap, balról megnyuló ezüst hold, az alsó aranymezőben hét vörös három-ormu vár, tehát az, amely 1571-1868. között az erdélyi állam cimereként használtatott.

5./ Az erdélyi állam területe népei nemzetiségi hozzátartozásága szerint oszlik meg úgy és aként, amint azt a nép- és földrajzi adottságok figyelembevételével az államot újjáalakító nemzetközi szerződés meghatározza.

A Trianonban Romániának juttatott területet figyelembevéve a következő nagy autonóm területekre /kantonokra/ oszlik:

1./ déli románkanton /Brasso, Fogaras, Szeben, Hunyad, Hrasso- Szörény, Alsófehér, Kis- és Nagyküküllő vármegyék ideutalt részeiből/,

2./ északi románkanton /Beszterce-Naszód, Szolnok-Doboka, Kolozs, Tordaaranyos, Szilágy vármegyék román többségű részeiből alakítva/,

3./ déli magyarkanton /Háromszék, Csik, Udvarhely, Marostorda vármegyékből/,

4./ közép magyarkanton /Alsófehér, kisküküllő északnyugati, Tordaaranyos északnyugati, Kolozs nyugati és Szilágy megyék délkeleti részéből alakítva/,

5./ nyugati románkanton /Bihar, Arad, Szatmár, Máramaros megyék román lakta része/,

6./ nyugati magyarkanton /Szatmár, Bihar, Arad megyék magyar lakta része/,

7./ erdélyi szász kanton /Szeben, Nagy-és Kisküküllő, Hunyad vármegyék szásztöbbségű községeiből és városaiból alakítva /,

8./ Bánság /Temes vármegye Temesvár várossal/.

Az egyes kantonterületeknek nem kell szorosan földrajzilag egybefüggni, hanem a néprajzi és földrajzi adottságok szerint kell alakulniuk arra azonban figyelemmel, hogy egy kantonban lehetőleg kétharmados nemzetiségi arányt kell elérni. Így pld. az 5./ alatti nyugati románkanton két területre oszlik, Szatmár, Máramaros területén alakuló és Bihar, Arad megye területéből alakuló vármegyékre, melyet a nyugati magyarkanton földrajzilag meg kell szakítson.

Egyes 5.000 lakósnál nagyobb községek vagy városok mint pld. Brassó és Temesvár kimondhatják a hozzájuk földrajzilag közeleső más kantonterülethez való csatlakozásukat.

6./ Kolozsvár városára nézve az újjáalakító nemzetközi szerződésnek kell rendelkezést tartalmaznia és különbséges jogállást biztosítania erre való tekintettel, hogy az erdélyi államfő és országgyűlés székhelye lesz.

7./ Katonokon belül a közigazgatási egységek /vármegyék/ felújítandó székek, járások, városok, nagyközségek és körjegy-

- 3 -

zóságok/ a katongyűlések joga.

A kantonok önkormányzati testületekként működnek és a közigazgatási végrehajtó-hatalom bitokosai, Szervezetük

a./ katon-gyűlés,

b./ kanton tisztikara, amely egyben a középfoku közigazgatási teendőket is ellátja, a katongyűlés által választva,

c./ a kanton főispánja /ispánja, prefektusa, elnöke/.

8./ Az erdélyi állam belső élete az önkormányzati elven, a területi, nemzeti és vallási autonómiák kombinációján épül fel azért, hogy a világnak ezen a részén a békés életet mindenki számára biztosítani tudja.

9./ Az erdélyi állam polgárai mindazok, akik :

a./ az állam újjáalakítását biztosító nemzetközi szerződés megkötésének napján az erdélyi állam területén állandó lakóhellyel bírtak,

b./ mindazok, akik ezen a területen 1940. augusztus 30-án lakóhellyel bírtak, tekintet nélkül arra, hogy az a./ pontban meghatározandó időpontban hol laktak.

10./ Az erdélyi állampolgárság elismerését kérhetik ezenkívül mindazok, akik vagy felmenőik 1918. évi október 30. előtt az erdélyi állam területén állandó lakóhellyel bírtak

11./ Az erdélyi állam minden polgárát megilletik az ember természetes szabadságából eredő jogok, így különösen azok, melyek az új világberendezkedés alapjaként elfogadtattak, tehát a személyes, a lelkiismereti, a gondolat, a munkavállalás, a félelem nélküli élet szabadságai.

Anyanyelvét mindenki szabadon használhatja. A román és a magyar nyelv minden közhivatalban szabadon használható, a hémmet az önkormányzati életben belül.

12./ Az erdélyi állam polgárainak nemzeti egyénisége, nyelvi jogai külön elismerésben és védelemben részesül már azért is, mert az erdélyi állam újjáalakításának célja a nemzetiségi béke biztosítása a területén élő népek között.

13./ Az erdélyi állam fejét /elnökét, -vajdát, -fejedelemet/ az állam megalakulásától számított első öt évre az Egyesült Nemzetek Tanácsa nevezi ki. Az államfőnek nem kell erdélyi állampolgárnak lennie.

Ha azonban az Egyesült Nemzetek Közgyűlése, vagy az erdélyi országgyűlés az első öt év elteltével még szükségesnek látja, úgy az államfőt a további öt évre is az Egyesült Nemzetek Tanácsa jelöli ki.

A 3./ pontban szabályozott védnökség meghosszabbítása esetén annak a 10-15 évig terjedő szakában az erdélyi államfőt az erdélyi állampolgárok közül kell választani.

Az államfő választására vonatkozóan az erdélyi országgyűlésnek még az Egyesült Nemzetek Tanácsa által kinevezett államfő működésének tartama alatt törvényt kell alkotnia azon alapelvek egyikén :

a./ az államfőnek nemzetiség szerint váltaniok kell egymást aként, hogy a román államfő öt évig, a magyar államfő három évig maradjon tisztében és román államfő után csak magyar, magyar államfő után csak román államfő választható.

b./ Amennyiben erdélyi állampolgárságu államfő választása esetére a nemzetiségek szerinti változást nem mondaná ki a törvény, úgy az államfő megválasztásához az országgyűlésen oly minősített többség kell, amelyben nyilvánvalóan a másik nemzethez tartozó országgyűlési tagok többségének szervezete is bennefoglaltatik,

14./ Az erdélyi államfő gyakorolja mindazon kormányzati felségjogokat, amelyek az államfői hatalom működéséhez szükségesek, de különösen :

- 1./ összehívja és feloszlatja az országgyűlést,
- 2./ kinevezi és felmenti a kormányt,
- 3./ megerősíti és kihirdetési záradékkal látja el a törvényeket, amelyekre nézve egyszer a visszakiadás jogával is élhet,
- 4./ kegyelmezési jogot,
- 5./ megerősíti tisztségükben azon önkormányzati tisztviselőket, amelyek megerősítése jogkörébe utaltatott,
- 6./ gyakorolja a kinevezési jogot az állami tisztviselők tekintetében,
- 7./ gyakorolja a legfőbb haduri jogokat,
- 8./ követeket küld és követeket fogadhat /nemzetközi szer-

- 5 -

zódéseket köthet / de se a hadüzenet, se a békekötés felségjoga nem illeti meg, mert az kizárólag az országgyűlésé,

9./ rendeletkibocsátási jogot gyakorolhat, külön meghatározott esetekben,

10./ mindazon jogokat, amelyek akár az erdélyi fejedelmeket, a magyar és román királyokat vagy Magyarország kormányóját az erdélyi egyházak körül megillették.

Az államfő személye sérthetetlen és felelőtlen, helyette a felelősséget az általa kinevezett kormány viseli.

Mindaddig, míg az erdélyi államfőt az Egyesült Nemzetek Tanácsa nevezi ki, az erdélyi államfőnek az Egyesült Nemzetek tanácsához vagy bármely más szervéhez való viszonyát az Egyesült Nemzetek Tanácsa határozza meg.

15./ Az erdélyi állam önmagát az önkormányzati elven alapuló közigazgatással, parlamentnek felelős kormánnyal és parlamentáris rendszerű országgyűléssel kormányozza.

16./ Az erdélyi országgyűlés székhelye Kolozsvár, képviselőit általános titkos választási jog alapján közvetlenül választják az arányos képviseleti választás szabályai szerint. Egy-egy kanton egy választókerületet alkot és annyi képviselőt választ, ahányszor tízezer érvényes szavazat esett egy-egy lejtromra. Az ötezren aluli törtszámok után nem jár képviselő, öt-ezrenezren felüli törtszám után további egy.

A választási jogosultságot, eljárást külön törvényszabályozza, mégis az első, az Egyesült Nemzetek Tanácsa által kinevezett államfőnek joga van az első erdélyi országgyűlés megalkotására a választói jogot és eljárást államfői rendelettel megállapítani az előbbi bekezdésben írt rendszer alapján.

Amíg az erdélyi országgyűlés új választási törvényt nem alkot, úgy ezen első államfői választójogi rendelet érvényben marad és a következő választások is ennek alapján tartandók.

17./ Az erdélyi országgyűlés a parlamentáris demokrácia elvei szerint alakul és működik, gyakorolja a törvényhozó hatalmat, mégis azzal a korlátozással, hogy az erdélyi állam újjáalakulását kimondó nemzetközi szerződést és akár abban, akár más nemzetközi egyezményekben, vagy az első erdélyi ál-

államfő által kibocsátott rendeletekben az egyes erdélyi nemzetek részére megadott nemzeti jogokat nem szüntetheti meg.

Az országgyűlés egy kamarás. Azonban az általa alkotandó választójogi törvényben gondoskodnia kell arról, hogy az erdélyi egyházak gazdasági és szakszervezetek az országgyűlésen megfelelő képviselethez járjanak. Gondoskodnia kell arról is, hogy a régi királyi hivatalosak mintájára az erdélyi közélet kiemelkedő tényezői közül az országgyűlés tagjainak 10 %-át meg nem haladó számban egyesek az országgyűlés tagjaiul az államfői meghívólevéllel meghívassanak.

18./ Az országgyűlés jogkörébe tartoznak különösen :

a./ az erdélyi állam költségvetésének megállapítása, A költségvetésben azonban csakis az országos, tehát közösen viselendő költségek felől történhet intézkedés.

b./ Az országos intézkedés körébe eső törvények hozatala, így különösen az adózásra, a pénzre, a vámra, a közlekedésügyre vonatkozó törvények,

c./ Zárszámadás,

d./ a kormányznak adandó felbatalmasás,

e./ az interpellációs jog,

f./ a politikai bizalom kérdésének felvetése,

g./ a kormány vád alá helyezése.

Azt, hogy mi országos ügy, vagy az államot ujjaalakító nemzetközi szerződés, vagy az erdélyi országgyűlés állapítja meg.

19./ A központi végrehajtó hatalmat az államfő által ki nevezett felelős kormány gyakorolja azon jogkörben, amelyet részére az államot ujjaalkotó nemzetközi szerződés és a megalkotandó törvények meghatároznak az egyes erdélyi nemzeteket megillető jogokra és a területi önkormányzatokra való figyelemmel. A kormány következő tagokból áll :

1./ miniszterelnök,

2./ külügyminiszter,

3./ belügyminiszter,

4./ vallás és közoktatásügyi miniszter,

5./ kereskedelmi, - ipari- és közlekedésügyi miniszter,

6./ mező- és erdőgazdasági miniszter,

- 7./ román tárcanélküli miniszter,
- 8./ magyar tárcanélküli miniszter,
- 9./ pénzügyminiszter,

Az igazságügyi szervezet kérdését egy a miniszterelnökségen szervezett ügyosztály látja el. egy államtitkár vezetésével, a honvédelmi ügyeket a belügyminisztériumból egy államtitkár. Az igazságügyi és honvédelmi kérdésekkéft feloldósséget a miniszterelnök, illetőleg a belügyminiszter viselik.

20./ Minden minisztériumnak van egy-egy politikai államtitkára, aki mindig más- nemzetiséghez kell tartozzon, mint a miniszter. Ez a román és magyar tárcanélküli miniszter mellett működő államtitkára nem vonatkozik. Az egyik tárcanélküli nemzetiségi minisztériumban, vagy a miniszterelnökségen az erdélyi szászok - svábok - nemzetiségi ügyeinek ellátására külön ügyosztály szervezendő, melynek élén a népcsoporthoz tartozó kell álljon.

21./ A minisztérium felelős és az országgyűlés minősített többségének indítványára vád alá helyezhető, a bíraskodást felette külön bíróság gyakorolja, melyet külön törvény fog szabályozni.

22./ Az erdélyi országgyűlés mellett szerveződik egy-egy román,- magyar,- szász,- sváb- nemzet egyetemen, mely az alapokmányban részletesen megjelölt nemzeti jogok letéteményese és az erdélyi nemzetek nemzeti életének irányítója.

a./ az Egyesült Nemzetek előtt akár az Egyesült Nemzetek alapokmányában, akár az Erdély-i államot újjáalakító szerződésben az illető nemzet részére megállapított nemzeti jogok védelme; e tekintetben a panaszjog gyakorlása az Egyesült Nemzetek erre illetékes szervéhez, a Nemzetközi Bírósághoz, vagy az Erdélyben szervezendő alkotmányjogi bírósághoz,

b./ az egyházi autonómiák körébe nem tartozó összes közoktatási és közművelődési ügyekben való intézkedés joga, valamint ezen intézmények fenntartása / egyetemtől népiskoláig, /

c./ a nemzet-egyetem /autonomia/ részére megállapítandó nemzetadótól fedezett költségvetés megállapítása.

d./ ezen költségvetés feletti zárszámadási és ellenőrzési jog,

- e./a nemzet-egyetem tulajdonát képező vagyon kezelése,
- f./ a nemzetet illető általános kérdésekben a nemzet magatartásának meghatározása.

23./ A nemzet-egyetemnek szervezete :

a./ Az illető nemzetiséghez tartozó képviselői választójoggal bírók bizonyos területi megosztás alapján képviselőket választanak, akikből megalakul az illető nemzet-egyetem nemzetgyűlése.

b./ A nemzetgyűlés meghatározott időtartamra elnököt választ, aki intézi a nemzet-egyetem keretébe utalt ügyeket a megfelelő tiszttikarral.

A nemzetgyűlés elnöke egyszerűenind államfői kinevezés alapján tagja mint magyar, vagy román tárcánélküli miniszter a kormánynak. Ha a nemzetgyűlés elnöke nem fogadja el a kinevezést, úgy az államfő a miniszterelnök javaslatára, de az illető nemzetgyűlés elnökének meghallgatása után más nemzettagot nevez ki tárcánélküli miniszternek.

c./ A nemzet-egyetem tiszttikara: A tiszttikart az első szervezeti szabályzat megalkotása után a nemzetgyűlés választja meg.

24./ A nemzetegyetemnek csak a kifejezetten hozzájuk utalt ügyekben van joghatóságuk. Olyan ügyekben azonban melyek országos ügyeknek tekintetnek nincs. Országos ügyek azok, amelyek az országgyűlés hatáskörébe tartoznak.

25./ A görögkeleti, a görög és román ksth., református, evangélikus, unitárius egyházaknak ősi bevett és elismert alkotmánya, egyházi jogköre az eddigi gyakorlatnak megfelelően fennmarad, az állami főfelügyeleti jogot a vallás- és közoktatásügyi miniszter gyakorolja a román egyházakra nézve a román egyház-egyetem elnökével, a magyar egyházakra nézve a magyar nemzet-egyetem elnökével egyetértően. A szász-sváb - egyházakra vonatkozó főfelügyeleti jogot a vallás- és közoktatásügyi miniszter közvetlenül gyakorolja.

Az egyházak államsegélye nem országos kiadás, hanem azt az egyházakra nézve illetékes nemzetgyűlés állapítja meg a nemzetadóból saját egyházaira nézve költségvetésileg.

- 9 -

26./ A zsidó, illetőleg izraelita hitfelekezet bevett vagy elismert egyház, amely államsegélyét megfelelően igényeli attól a nemzetegyetemtől, hová tagjai nemzetadójukat fizetik,

27./ Az erdélyi állam hadserege szervezetileg aként alakul, hogy lehetőleg hadosztályi egységeikig külön román és magyar ezredek alakulnak, amelyek a megfelelő nemzetiségi katonában állomásoznak. A szász - sváb - nemzetiségűek választásuk szerint lépnek be egyik vagy másik nemzetiségű ezredbe,

Az állam ujjaalakításának első éveiben az államfőnek joga van legfelsőbb haduri jogánál fogva a nemzetközi hadsereg tisztjét, vagy tisztjeit az erdélyi hadsereg szervezésével és felügyeletével megbízni. Ezen megbizás főleg arra irányul, hogy a nemzetiségi ellentétek csökkentésével a hadsereg legfelsőbb vezetése egyöntetű legyen, és az állam legfőbb érdekei, fennállásának védelmét szolgálja,

28./ Az erdélyi államban az egyes nemzeteket megillető jogok, valamint az állampolgárok egyéni szabadságjogaiknak védelmére külön alkotmányvédelmi bíróságot kell szervezni, ahol meg lehet támadni panasszal a végrehajtó-hatalomnak, vagy önkormányzati testületnek minden olyan rendelkezését, vagy cselekményét, amely akár az erdélyi államot ujjaalakító nemzetközi szerződésben az állampolgároknak abban vagy más törvényekben biztosított jogait sértik. Az alkotmányvédelmi bíróság a sérelmezett hatósági cselekményt vagy rendelkezést hatályon kívül helyezheti,

29./ A végrehajtó hatalmat a minisztérium az önkormányzati testületek útján gyakorolja. Közvetlen rendelkezéseit azonban csak a kantonoknak adhatja ki.

A kantonok belső szervezete olyan kell legyen, amelyben az önkormányzati elvnek messzemenően érvényesülnie kell.

30./ A gazdasági szervezkedés úgy egyének, mint a nemzeti közösséghez tartozók számára teljesen szabad, pld. EMGE,

31./ Igazságszolgáltatás nem tartozik azonban a végrehajtó hatalom jogkörébe, hanem az külön önálló szervezettel bír aként, hogy a bírakat és ügyészeket az erdélyi államfő nevezi a miniszterelnök előterjesztésére ki, a fogalmazó személy-

zetet a miniszterelnök mellé kinevezett igazságügyi államtitkár, a kezelőszemélyzetet az illetékes táblai elnökök nevezik ki. Az egyes nemzetiségekhez tartozó bírakat sként kell elhelyezni, hogy az illető nemzetiségéhez tartozó kanton területén működjenek. Az egyes nemzetiségi kantonok területén az igazságszolgáltatási ügyvitel nyelve a kanton hivatalos nyelve.

A váltó, kereskedelmi, büntetőjog, valamint a polgári és büntető perrendtartás szabályainak, valamint a telekkönyvi jog megállapítása, annak megváltoztatása vagy módosítása országos ügy.

Perrendileg azonban a pert, ha csak a felek a per nyelvén meg nem egyeznek - az alperes vagy I.r.alperes, büntetőügyet az I.r. vádlott anyanyelvén kell vezetni.

32./ A közigazgatás önkormányzati. A kantonok jogkörébe tartozik az adóbehajtás joga és így a pénzügyi közigazgatás is. Az adózás alapjául szolgáló törvények meghozatala azonban országos ügy. A következő adókat lehet kivetni :

- a./ országos adó,
- b./ nemzetadó,
- c./ kanton /önkormányzati/ adó,
- d./ községi pótdadó.

Ezenkívül a szokásos egyéb adók is kivethetők, mint pld. utadó stb. Azt, hogy az egyes adókból mi tekinthető országos adónak, lehetőleg az újjáalakító okmány állapítsa meg, ha nem, úgy ezen adónemeket az első erdélyi országgyűlésnek kell megállapítania. Ha azonban az országgyűlés első két évében a megfelelő adótörvényeket meg nem hozná, úgy az államfőnek joga van azokat rendeletileg meghozni.

A kantongyűlés állapítja meg az önkormányzati adó összegét.

Az országos adókat is a kanton hajtja és szolgáltatja be a pénzügyminisztériumnak.

A kanton közigazgatási ténykedései felett az illetékes miniszter felügyeletet gyakorol.

A kanton köteles a minisztérium rendeleteit végrehajtani. A nemzet-egyetemek elnökei által, amennyiben nem tárcanélküli

miniszterek, hozott rendelkezések, ugyszintén a nemzetgyűlések törvényes hatáskörében hozott határozatai kantonok által végrehajtandók.

A kantonok belső szervezeti ügyrendjét a kantongyűlés állapítja meg, de azon ügyekben, melyek más kantonokkal közösek, csak a közös ügyre nézve illetékes miniszter jóváhagyásával hozhatnak rendeleti szabályozást.

A kantonok egymásközti érintkezésében, amennyiben egymással megállapodni nem tudnának, az ügyre nézve illetékes miniszter dönt.

33./ A kantonok karhatalma külön szerveztetik, így tehát a közrend és közbiztonság fenntartása minden egyes kanton területén annak feladata. A rendőrhatalom jogokat is a kanton szervezeti szabályai szerint arra illetékes önkormányzati szervek látják el. A kanton karhatalmi alakulatának tisztjeit és legénységét nem választják, hanem azokat a kanton elnöke nevezi ki.

34./ Az erdélyi állam újjáalakításának célja az lévén, hogy a román-magyar területi vitát megszüntesse, éppen ezért az erdélyi állam Románia és Magyarország között mindenben az aznosság és a viszonyosság elvei szerint köteles eljárni, ennek az újjáalakító alapokmányban is kifejezésre kell jutnia.

Ennélfogva akár Romániával, akár Magyarországgal semmiféle megállapodást nem köthet anélkül, hogy azt ugyanazon feltételek mellett a másik államnak fel ne ajánlaná és annak joga nem volna ahhoz csatlakozni, Romániával vagy Magyarországgal külön érvényes nemzetközi megállapodást csak akkor köthet, ha ahhoz való csatlakozást a másik állam visszautasította.

II. Autonomia Magyarország határai között.

Az 1848. évi pozsonyi VII. és kolozsvári I., valamint az 1868. évi XIII. t. c. eltöröltetnek és az ezen törvények előtti állapot áll helyre.

Magyarország és Erdély ezekutón egymásközti viszonyukat a következőképen szabályozzák :

1./ Erdély Magyarországgal azonos szövegű törvénybe

iktatott szerződést köt, mely szerint Magyarországnak közjogi értelemben vett társorazága lesz.

2./ Belső alkotmánya tehát közigazgatási szervezete, kantonrendszere és az erdélyi nemzetek egymásközi viszonyára nézve I. alatt kidolgozott tervezet rendelkezései maradnak következőkben kimutatott eltérésekkel.

3./ Az erdélyi országgyűlés változatlan jogkörében megmarad és Kolozsvárt székel.

4./ A kormányzás az erdélyi területre nézve a Kolozsvárt székelő erdélyi minisztérium /helytartó vagy kormányzótanács joga.

5. / Megállapítatnak a közös ügyek :

a./ külügy.

b./ hadügy, azonban aként, hogy külön román ezredek szervezendők román vezényleti nyelvvel,

c./ a pénzügy és közös bankügy,

d./ a vámügyek,

e./ a közös ügyek fedezésére szükséges költségvetés, illetőleg adók megállapítása.

6./ A magyar állam feje egyszersmind az erdélyi államfő is. Az államfői jogokat az erdélyi kormány felelőssége mellett ő gyakorolja,

Az államfő választására - egyedül ez alkalomra - az erdélyi és magyar országgyűlések Budapesten együttes ülést tartanak. A választási jogot azonban aként gyakorolják, hogy az erdélyi országgyűlési tagok szavazatai a két állam területének és népességének megállapított aránya szerint vétetnek figyelembe.

7./ A két állam közösen viselendő ügyeikre nézve delegációk által érintkezik egymással, melyeknek jogkörére nézve az 1867. XII.t.c. rendelkezései megfelelően átveendők.

Amennyiben a közösen viselendő költségek aránya tekintetben megállapodás a két delegáció között létrejönni nem tudna, úgy a két állam adóképeségére való figyelemmel az államfő dönt a viselendő arány tekintetében.

8./ Azon magyar miniszterek mellé, kik a közös ügyeket intézik, egy-egy erdélyi politikai államtitkár neveztetik ki,

aki a minisztert az erdélyi országg ülésen képviseli. Amennyiben viszont erdélyi nevezte ki magyar miniszterre, úgy erdélyi államtitkára helyett magyarországi államtitkára lesz.

Ezen megoldással a külön szervezendő költséges közös minisztériumok kerültek el.

9./ Az állampolgárság közös, azt hogy valaki erdélyi-e vagy magyarországi, a községi illetőség dönti el. A községi illetőség kérdésében a jelenleg fennálló bonyolult rendszer egyszerűsítendő,

10./ A két állam egymással vám és pénzünióban áll.

11./ A közös költségek viselésére nézve az adózó képesség aránya lesz megállapítandó.

III. Autonomia Románia határai között.

Ugyanaz, mint a II. alatti részletezés az I. alattiakra való utalással.

Az államfő román király, aki az erdélyi alkotmányra esküt tesz.

Az egységes román hadseregben belül magyar ezredek szervezendők.

IV. Autonomia egy idegen állam határai között.

Bármely más állam esetén az államfő közös. Ebben az esetben azonban joga van ezen államfőnek a maga helyettesítésére az államfői teendők ellátására helyettest küldeni, egyébként I. és II. alatt felsoroltak változatlanul maradnak.

Elkészítendő mellékletek.

1./ A tervezet indokolása amennyiben szükséges, ha a végleges szövegben megállapodás történik.

2./ Erdély kantontérképe a tervezet szerint, amennyiben az elfogadtatik, tehát az elfogadott beosztás szerint.
/ Új munka. /

3./ Erdély 1847. közigazgatási térképe a békekonferencia anyagából III. B. kötet, XIII. melléklet.

4./ A béketárgyalások anyagából a VIII. számú erdélyi jegyzék.

5./ Ezen jegyzékben említés tételik egy kész erdélyi közigazgatási tervezetről, mely megszervezendő volna.

6./ Az erdélyi jegyzékhez 50 eredeti kézirati példányu térkép adatott be Erdély-i tervezet közigazgatási beosztásáról, azonban a kiadott anyaghoz nem mellékelik, mert oly nagy. Ez is elkészítendő volna.

7./ Zsilinszky könyvének 1-11. oldalai és 99-120. oldalai, amely az önkormányzati tervezetét foglalja össze.

8./ Zsilinszky-féle térképanyagból : az 1691. nemzetiségi térkép,

egy szemléltető térkép,

Zsilinszky által javasolt bányásági megosztás szemléltető színezett térképe. / Uj munka. /